

PANUN pakinoita

Punainen viiva

Tänä vuonna se taas vedetään, se punainen viiva, tai oikeastaanhan sitä ei enää vedetä muuta kuin kuvannollisesti, mitä tapaa en lainkaan kannata, numeron tekoa nimittäin. Aina sitä nyt viivan vetää, puumerkki-ihminenkin, mutta numeron teko on jo kirjoittamista.

Tänä vuonna ilmestyi taas keran Punainen viiva, se, joka oikein isolla »peellä» kirjoitetaan: Ilmari Kiannon klassillinen »Viiva», neljästoista painos, kansanpainos, Otavan Tähtikirjaston kunniakirja, 50. tähtikirja. Tapaus se on sekin, mutta tärkeintä tässä on Punainen viiva itse.

Melko tarkalleen viisikymmentä vuotta on kulunut tämän kuulun romaenin synnystä, sillä nuori Kianto, silloin vasta 35-vuotias, kirjoitti sen 1909, ja samana vuonna kirja jo ilmestyi, herätti huomiota, nosti Kiannon korkealle, korkeammalle kuin monikaan oli osannut odottaa. Joku pahanilkinen kirjailijaveri (sellaisiakin on!) kuuluu kysyneen Kiantolta vuosia myöhemmin, että kuulehan Ilmari, sano nyt suoraan, oletko sinä tosiaan itse kirjoittanut Punaisen viivan. Tapahui jossain intimissä seurassa, tiemmä; kertoi Iki-Kianto itse julkiesti, muistelen. Mutta Johannes Linnankoski, aikakauden aatteellisin kirjailija, kirjoitti nuoren Turjanlinnan isännälle, leijonankyntensä paljastaneelle korpikirjailijalle: »Punainen viiva» on niin suuri voitto Teille, että se melkein hämmästyttää. Sillä on historiallinen säilyväisyys kirjallisuudessamme sekä ajan että Pohjanperän kansanelämän ja kansanpsykologian kuvauksena. Mutta suurin voitto itsellenne on sen taiteellinen saavutus». Jne. Linnankoski oli oikeassa: kansalliskirjallisuutemme oli todella saanut uuden merkkituksen. »Viiva» on kappale Suomen poliittista historiaa, kuten Koskimies toteaa Elävässä kansalliskirjallisuudessaan. Se on kansanelämäkuvaus, jonka rinnalle aniharva suomalainen kirja voidaan asettaa. Se on suuri taideteos, Kiannon teoksista nähdäkseeni taiteellisin. Mutta mikä merkkillisintä (vai onkohan tuo merkkillistä?): sen kansanomaisuus, kansansuosio

ei lainkaan kärsi tästä taiteellisuudesta. Punainen viiva on hauska kirja ja vakava kirja.

Punaisessa viivassa on kaikki aitoa. Siinä on kaikki totta, mutta kuitenkin kuvaus on tyylielty, se on taiteilijan kädestä lähtenyt. Se ei ole vain nähtyä todellisuutta, se on myötäelelympi kuin kai yksikään Kiannon kirjoista, joka kertoo muista kuin »minästä», muiden huolista kuin minun. Topi Romppasen ja Riikan, koko Korpiloukon väen tarina on suvereeni kuvaus Suomen sydänmailta, se on yläpuolella kirjoittajansa, yläpuolella kohteensa, ja kuitenkin se on sydämestä lähtenyt ja maanläheinen.

»Kohalleen sattuu!» ajattelivat Topi ja Riika »rakutaattorin» puheesta.

Kohalleen sattuu!

Punamustalla painettu teksti korosti ensimmäisen »Viivan» korutonta kansilehteä. 50. tähtikirjan kannessa »hiihtaa» Erkki Tartun Topi Riikoinen, kontit selässä kohti uutta aikaa, jonka pikaiseen tulemiseen he vahvasti uskoivat. Ilmari Kiannon täyttäessä 50 vuotta julkaisi Otava tästä mestariteoksesta kauniin juhlapainoksen, G. Paaerin taidokkaasti, maulla ja tyyliillä kuvittaman, fraktuuralla painetun, mutta silti nykyihmisenkin silmillä luotettavan. Se oli jo seitsemäs painos, jonka nimilehdelle tekijä itse saattoi kirjoittaa sanat »... lähetän Kalliin Isämme A.B.C:n 100-vuotismuistoksi tämän vanhan, mutta klassillista tunnus-tusta saavuttaneen Opukseni, joka on käännetty viroksi ja saksaksi». Elettiin vuotta 1934. Tosiaan, saksaksikin ja jo vuonna 1920. Muistan, että hätäpäissäni, jotainkaan hauskaa ehtolukuihini keksiäkseni, otin »Der rote Strich» harjoitus-kirjakseni. Ja vähinän sel

Kun Kiannon uudet »avalitut», 1954 joulukuksi ilmestyi, sisältyi »Viiva» tähän laitokseen kokonaisuudessaan, 11. painoksena. Kun tämän vaalivuoden »Viiva» on jo 14. painos, osoittaa se todella kulumista kansan kädessä, melkein pä painos vuodessa. Sen Punainen viiva totisesti ansaitseekin, mutta mihin ehtii vielä k un (ei »jos») elää saa...